

Diş Hekimliği Fakültesi ve Diğer Fakültelerde Okuyan Öğrencilerin Ortodonti Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması

Comparison of Orthodontic Knowledge Levels of Dental Faculty and Other Faculties Students

Dr. Öğr. Üyesi Nursezen Kavasoglu

Batman Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi,
Ortodonti Anabilim Dalı, Batman
ORCID ID: 0009-0008-7293-646

Dr. Öğr. Üyesi Samet Özden

İnönü Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi,
Ortodonti Anabilim Dalı, Malatya
ORCID ID: 0000-0002-9733-9777

Dr. Emre Naiboğlu

Dr. Emre Naiboğlu Ortodonti Kliniği, Van
ORCID ID: 0000-0002-0192-2408

Prof. Dr. Güvenç Başaran

Dicle Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi,
Ortodonti Anabilim Dalı, Diyarbakır
ORCID ID: 0000-0002-4119-3940

Geliş tarihi: 05.08.2024

Kabul tarihi: 17.12.2024

doi: 10.5505/yeditepe.2025.74046

Yazışma adresi:

Dr. Öğr. Üyesi Nursezen Kavasoglu
Batman Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi,
Ortodonti Anabilim Dalı, Batman

Adres: Kültür Mah. Türkiye Petrolleri Bulvarı Batman
Üniversitesi Merkez Kampüsü Pk:72060

Tel: 0 544 445 84 45

E-posta: nursezenkavasoglu@hotmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı farklı üniversitelerin diş hekimliği fakültelerinde okuyan ve başka fakültelerinde okuyan 1. sınıf öğrencilerinin ortodonti hakkında farkındalıklarının karşılaştırılması olarak değerlendirilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, Batman, İnönü, Yüzüncü Yıl ve Dicle Üniversiteleri Diş Hekimliği Fakülteleri'nde okuyan 325 adet 1. sınıf öğrencisi ve yine aynı üniversitelerde başka bölümlerde okuyan 325 adet 1. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmamızda 13 sorudan oluşan anket, öğrenciler tarafından cevaplanmıştır.

Bulgular: Ortodonti hakkında bilgi sahibi olma durumu ile diş hekimliği fakültesi öğrencisi olma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Diş hekimliği fakültesi öğrencisi olanların %76,92'si ve diş hekimliği fakültesi öğrencisi olmayanların %34,46'sı ortodonti hakkında bilgi sahibi olduğunu düşünürken; diş hekimliği fakültesi öğrencisi olanların %13,54'ü ve diş hekimliği fakültesi öğrencisi olmayanların %37,23'ü ortodonti hakkında bilgi sahibi olmadığını düşünmektedir.

Sonuç: Diş hekimliği fakültesinde okuyan ve okumayan öğrenciler arasında ortodonti bilgisi açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmiş olup diş hekimliği fakültesinde okumaya hak kazanan öğrencilerin, eğitim hayatlarına başlamadan dahi ağız ve diş sağlığı hakkında, başka fakültelerde okumaya hak kazanan öğrencilere göre farkındalıklarının daha fazla olduğu gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: Ortodonti, ortodontik tedavi, diş hekimliği eğitimi, estetik algısı.

ABSTRACT

Aim: This study aims to comparatively evaluate the orthodontic knowledge levels of first-year students enrolled in dental faculties and those studying in other faculties at various universities.

Materials and Method: The study was conducted with 325 first-year students from the Dental Faculties of Batman, İnönü, Yüzüncü Yıl, and Dicle Universities, and 325 first-year students from other departments within the same universities. A 13 question questionnaire was administered to the students.

Results: There is a statistically significant relationship between being a dental faculty student and having knowledge about orthodontics ($p<0.05$). While 76.92% of dental faculty students and 34.46% of non-dental faculty students believe they have knowledge about orthodontics, 13.54% of dental faculty students and 37.23% of non-dental faculty students think they lack knowledge about orthodontics.

Conclusion: A statistically significant difference was observed between students in dental and non-dental faculties regarding their orthodontic knowledge. It was noted that students admitted to dental faculties have a higher level of awareness about oral and dental health compared to those admitted to other faculties, even before beginning their education.

Keywords: Orthodontics, orthodontic treatment, dental education, aesthetic perception.

GİRİŞ

Ağız sağlığını korumak ve geliştirmek için bireylerin ağız bakımı, tedavi yöntemleri ve ağız sağlığıyla ilgili doğru ve güncel bilgilere sahip olmaları büyük önem taşımaktadır. Araştırmalar, çevresel faktörlerden çok ebeveynlerin, çocuklarının ağız bakımı alışkanlıkları ve eğitimleri üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.¹⁻³

Diş çürükleri ve dişeti hastalıklarının yanı sıra, insanlarda sık görülen bir diğer önemli problem maloklüzyonlardır. Maloklüzyonların tedavisi genellikle ortodontik müdahale gerektirir.^{4,5} Ortodonti, yalnızca maloklüzyonların düzeltilmesiyle ağız sağlığını iyileştirmekle kalmaz; aynı zamanda yüz estetiği, bireyin özgüveni ve yaşam kalitesinde de olumlu etkiler sağlamaktadır.^{6,7}

Toplumda ortodontik problemlere yönelik farkındalık düzeyini ve bu problemlerin tedavi gereksinimlerini ele alan çalışmalar literatürde mevcut olmakla birlikte, diş hekimliği fakültesine yeni başlayan öğrencilerin genel diş hekimliği ve özellikle ortodontik problemler ya da tedaviler hakkındaki bilgi düzeylerini ve farkındalıklarını değerlendiren çalışmalara rastlanmamaktadır.^{8,9}

Eğitim sistemlerinin temel hedefi, öğrencilerin bilgi ve davranış düzeylerini geliştirmektir. Diş hekimliği eğitim sisteminde de bu hedef, öğrencilerin mesleki bilgi ve becerilerini en üst düzeye taşımayı amaçlamaktadır.^{10,11}

Bu çalışma, diş hekimliği fakültesine yeni başlayan öğrencilerin ortodonti ve ağız sağlığı konusundaki bilgi düzeylerini analiz ederek literatürdeki bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın sonuçlarının, diş hekimliği eğitimi öncesinde mevcut bilgi eksikliklerinin tespitine ve müfredat geliştirme süreçlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, farklı fakültelerin birinci sınıf öğrencileriyle yapılacak karşılaştırmaların disiplinler arası bilgi düzeyindeki farklılıkları ortaya koyması ve toplumda ağız sağlığı ile ortodontik farkındalığın artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilmesine rehberlik etmesi beklenmektedir.

GEREÇ ve YÖNTEM

Bu çalışma, Batman Üniversitesi Klinik Bilimler Etik Kurulu'ndan 2024/02-28 sayılı onay alındıktan sonra başlatılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere, yazılı bilgilendirilmiş

onam formu imzalatılmış ve ardından 3 sosyo-demografik soru ile 9 ortodonti ile ilgili sorudan oluşan toplam 12 soruluk bir anket uygulanmıştır.

Power analizi, kullanılacak örneklem sayısını belirlemek için G*power 3.1 kullanılarak (Sürüm 3.1.9.2, Heinrich Heine Üniversitesi, Düsseldorf, Almanya) gerçekleştirilmiştir. 325 örneklem için güven aralığı %95 ve güç düzeyi %80 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmaya Dahil Edilme Kriterleri

1. 18 yaşını doldurmuş olmak,
2. Üniversite birinci sınıf öğrencisi olmak.

Çalışmaya Dahil Edilmeme Kriterleri

1. Daha önce ortodontik tedavi görmüş olmak,
2. Daha önce ortodonti dersi almış olmak,
3. Üniversite birinci sınıf öğrencisi olmamak,
4. Sistemik veya mental sağlık problemi bulunmak,
5. Psikiyatrik durum nedeniyle anketin uygulanmasına engel teşkil etmek.

Ankette yer alan sorular, Sayar ve Kılınc'ın¹² yapmış oldukları çalışmalarda kullanılan sorularla benzerlik göstermektedir. Anket sorularına ilişkin detaylar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışmamızda kullanılan anket soruları.

ANKET SORULARI	CEVAPLAR		
Dişler veya çenede bozukluk varsa kişinin görüntüsü etkilenir mi?	Evet	Hayır	Fikrim yok
Dişler veya çenede bozukluk varsa kişinin kendine güveni etkilenir mi?	Evet	Hayır	Fikrim yok
Dişler veya çenede bozukluk varsa kişinin hayat kalitesi etkilenir mi?	Evet	Hayır	Fikrim yok
Diş teli estetik görüntü mü?	Evet	Hayır	Fikrim yok
Görünmeyen diş teli (lingual ortodonti) hakkında bilginiz var mı?	Evet	Hayır	Fikrim yok
18 yaşından sonra diş teli ile dişler düzeltilebilir mi?	Evet	Hayır	Fikrim yok
Şeffaf plak tedavileri hakkında bilginiz var mı?	Evet	Hayır	Fikrim yok
Ortodonti hakkında bir bilginiz var mı?	Evet	Hayır	Fikrim yok
Çevrenizde ortodonti tedavisi gören kimse oldu mu?	Evet	Hayır	Fikrim yok

Araştırma grubunu, Batman Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Dicle Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültelerinin birinci sınıfında okuyan toplam 325 öğrenci oluşturmuştur. Kontrol grubunu ise aynı üniversitelerin hemşirelik, eğitim, fen-edebiyat ve mühendislik fakültelerinin birinci sınıfında okuyan 325 öğrenci oluşturmaktadır.

İstatistiksel Analiz

Bu çalışmada elde edilen veriler, IBM SPSS Statistics versiyon 21 (IBM Corp., Armonk, NY, ABD) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmaya ilişkin değişkenlerin frekans analizi, sayı ve yüzde değerleri ile ifade edilmiştir. Nominal değişkenler arasındaki ilişkiler Ki-Kare testi ile

değerlendirilmiştir. İki kategorili (2x2) tabloların hücrelerinde beklenen frekansların yeterli hacme sahip olmadığı durumlarda Fisher's Exact testi uygulanmıştır. Daha büyük çapraz tablolar (RxC) için ise Monte Carlo simülasyonu yöntemi kullanılarak Pearson Ki-Kare analizi gerçekleştirilmiştir.

Sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan bireylerin demografik dağılımına bakıldığında, katılımcıların %94,77'sinin 18-25 yaş arasında yer aldığı, %2'sinin 26-30 yaş arasında ve %3,23'ünün ise 31 yaş ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet dağılımı ise %56,46 kadın, %43,54 erkek olarak belirlenmiştir. Bu dağılım, çalışmanın her iki cinsiyeti dengeli bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir (Tablo 2).

Çalışma grubunda yer alan diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin %56,92'si kadın, %43,08'i erkek iken; kontrol grubundaki bireylerin %56'sı kadın, %44'ü erkek olarak belirlenmiştir.

Tablo 2. Demografik bilgilere ilişkin frekans dağılım tablosu.

		n		%
		K	E	
Cinsiyet		37	31	56,46
		68		100
	Toplam			
Yaş	18-25	19		94,77
	26-30	17		2,00
	>31	17		3,23
	Toplam	68		100

Diş hekimliği fakültesi öğrencileri ile diğer fakültelerden öğrenciler arasında, dişler veya çenede oluşan bozuklukların kişinin görünümünü etkileyeceği düşüncesi arasında anlamlı bir fark gözlemlenmiştir ($p < 0,05$). Her iki grup da görünüm üzerindeki etkilerin farkında olmakla birlikte, çoğunluk diş ve çene bozukluklarının görünümü olumsuz yönde etkileyeceğini belirtmiştir. Bu bulgu, toplumda estetik algısının yaygın bir şekilde kabul gördüğünü göstermektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Anket sorularına verilen cevaplar.

SORULAR		Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi Misiniz?						Ki Kare Testi	
		Evet		Hayır		Toplam			
		n	%	n	%	n	%	Ki Kare	p
Dişler veya çenede bozukluk varsa kişinin görünümünü etkiler mi?	Evet	309	95,08	281	86,46	590	90,77	14,401	0,001
	Hayır	10	3,08	28	8,62	38	5,85		
	Fikrim yok	6	1,85	16	4,92	22	3,38		
Dişler veya çenede bozukluk varsa kişinin kendine güveni etkiler mi?	Evet	305	93,85	259	79,69	564	86,77	23,366	0,001
	Hayır	10	3,08	34	10,46	44	6,77		
	Fikrim yok	10	3,08	32	9,85	42	6,46		
Dişler veya çenede bozukluk varsa kişinin hayat kalitesi etkiler mi?	Evet	287	88,31	224	68,92	511	78,62	39,693	0,001
	Hayır	28	8,62	55	16,92	83	12,77		
	Fikrim yok	10	3,08	46	14,15	56	8,62		
Diş teli estetik görünür mü?	Evet	107	32,92	95	29,93	202	31,08	2,153	0,341
	Hayır	174	53,54	174	53,54	348	53,54		
	Fikrim yok	44	13,54	56	17,23	100	15,38		
Görünmeyen diş teli (lingual ortodonti) hakkında bilginiz var mı?	Evet	126	38,77	82	25,23	208	32	13,73	0,001
	Hayır	128	39,38	154	47,38	282	43,38		
	Fikrim yok	71	21,85	89	27,38	160	24,62		
18 yaşından sonra diş teli ile dişler düzeltilebilir mi?	Evet	258	79,38	197	60,62	455	70	27,249	0,001
	Hayır	11	3,38	20	6,15	31	4,77		
	Fikrim yok	56	17,23	108	33,23	164	25,23		
Şeffaf plak tedavileri hakkında bilginiz var mı?	Evet	156	48	110	33,85	266	40,92	14,367	0,001
	Hayır	98	30,15	135	41,54	233	35,85		
	Fikrim yok	71	21,85	80	24,62	151	23,23		
Ortodonti hakkında bilginiz var mı?	Evet	250	76,92	112	34,46	362	55,69	118,793	0,001
	Hayır	44	13,54	121	37,23	165	25,38		
	Fikrim yok	31	9,54	92	28,31	123	18,92		
Çevrenizde ortodonti tedavisi gören kimse oldu mu?	Evet	224	68,92	80	24,62	304	46,77	133,24	0,001
	Hayır	71	21,85	137	42,15	208	32		
	Fikrim yok	30	9,23	108	33,23	138	21,23		
Toplam		325	100	325	100	650	100		

Diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin %93,85'i, dişler veya çenede oluşan bozuklukların özgüven üzerinde etkili olabileceğini belirtmiştir. Kontrol grubunda bu oran %79,69'dur ve gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0,05$) (Tablo 3). Bu bulgu, diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin özgüven ile estetik ve işlevsel faktörler arasındaki ilişkiyi daha iyi kavradıklarını ve mesleki eğitimlerinin bu farkındalığı artırdığını göstermektedir.

Diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin %88,31'i, diş ve çene bozukluklarının yaşam kalitesini olumsuz etkileyebileceğini belirtmiştir. Bu oran kontrol grubunda %68,92'dir ve gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0,05$) (Tablo 3). Diş hekimliği öğrencilerinin estetik ve fonksiyonel problemlerin bireylerin yaşam kalitesi üzerindeki etkisini daha iyi anladığı ve bu konudaki farkındalıklarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Her iki gruptaki öğrencilerin çoğu, diş teli estetik açıdan olumsuz bir şekilde değerlendirmiştir. Bu sonuç, ortodontik tedavi araçlarının toplumda hâlâ estetik algıyı olumsuz yönde etkilediğini ve bu durumun tedavi kabulünü zorlaştırabileceğini göstermektedir (Tablo 3).

Her iki grupta da görünmeyen diş teli (lingual tedavi) hakkında bilgi sahibi olanların oranı oldukça düşüktür. Bu bulgu, ortodontik tedavi seçeneklerinin toplumda yeterince tanıtılmadığını ve bu konuda farkındalığın artırılmasının gerektiğini ortaya koymaktadır (Tablo 3).

Her iki gruptaki katılımcıların çoğunluğu, 18 yaşından sonra diş teli ile düzeltilebileceğini düşünmektedir. Ancak, diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin bu konuda daha bilinçli olduğu ve "evet" yanıtı verme oranının (%85,85) kontrol grubuna kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür ($p < 0,05$) (Tablo 3). Bu bulgu, diş hekimliği öğrencilerinin ortodontik tedavi süreçleri hakkında daha fazla bilgiye sahip olduğunu ve eğitimin ilk aşamalarında bile bu konuda farkındalıklarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin yaklaşık yarısı (%50), şeffaf plak tedavisi hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmiştir. Diğer fakültelerden gelen öğrencilerde ise bu oran daha düşüktür. Bu bulgu, modern ortodontik tedavi yöntemlerine dair bilgi düzeyinin fakülteler arasında önemli farklılıklar gösterdiğini ve şeffaf plak tedavisinin daha fazla tanıtılması gerektiğini ortaya koymaktadır (Tablo 3).

Diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin %76,92'si, ortodonti hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmiştir. Kontrol grubunda ise bu oran %34,46'dır. Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p < 0,05$) (Tablo 3). Bu durum, diş hekimliği öğrencilerinin ortodontik tedavi hakkında temel bilgiye sahip olduklarını ve eğitimin ilk aşamalarında bile bu alanda bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Çevresinde ortodontik tedavi gören birinin bulunma durumu ile diş hekimliği fakültesi öğrencisi olma durumu

arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir ($p<0,05$). Diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin %68,92'si, çevresinde ortodontik tedavi gören birinin bulunduğunu belirtmiştir. Kontrol grubunda ise bu oran %24,62'dir. Bu bulgu, diş hekimliği öğrencilerinin mesleki çevreleri ve farkındalıkları doğrultusunda ortodontik tedavi gören bireyleri daha sık gözlemlediklerini ve bu durumun eğitimlerinin bir yansıması olduğunu ortaya koymaktadır (Tablo 3).

TARTIŞMA

Ağız hijyen eğitimi, diş ve çene bozukluklarının farkındalığı, ortodonti bilgisi ve ortodontik tedavi gibi kavramlar genellikle aile ve çevre tarafından şekillendirilir. Bu çalışmanın amacı, üniversite sınavını yeni kazanmış, diş hekimliği eğitimi alacak öğrenciler ile diğer fakültelerde okuyan öğrencilerin ortodonti ile ilgili farkındalıklarını karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir.

Çalışmamızda, daha önce ortodontik tedavi görmüş ve/veya ortodonti eğitimi almış olan öğrenciler çalışma dışında bırakılmış ve anket sonuçları bu şekilde değerlendirilmiştir. Bu yöntemin, çalışma ve kontrol gruplarının homojenliğini sağlamada önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir.

Diş ve çene yapısı, sosyal hayatta bireylerin ilk göze çarpan özelliklerinden biridir. Dişlerdeki yalnızca çürükler değil, aynı zamanda şekil bozuklukları, çapraşıklıklar, çene yapısındaki asimetrliler ve büyük/küçük çeneler, bireyler tarafından kolaylıkla algılanabilir. Bu faktörler, bireyin kendini iyi hissetmesi ve özgüveninin artması açısından önemlidir. Çalışma ve kontrol grubundaki öğrencilerin çoğunluğunun diş ve çene bozukluklarının kişinin görünümünü ve özgüvenini etkileyebileceğini ifade etmeleri, önceki araştırmalarla uyumludur. Bu bulgular, diş ve çene sağlığının estetik algıyı nasıl şekillendirdiğini ve bireylerin özgüvenleri üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.¹²⁻¹⁴

Diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin, diş ve çene yapısındaki problemlerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyebileceğini düşünmeleri, maloklüzyonun yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini ele alan çalışmalara paralellik göstermektedir.¹⁵⁻¹⁹ Bu bulgular, diş hekimliği öğrencilerinin, eğitim süreçlerinin erken dönemlerinde bile estetik ve fonksiyonel bozuklukların bireylerin günlük yaşamını nasıl etkileyebileceğini daha iyi kavradıklarını göstermektedir. Çalışma ve kontrol gruplarında katılımcıların çoğu diş tellerini estetik açıdan olumsuz değerlendirmiştir. Bu sonuç, özellikle yetişkin bireylerde diş tellerinin estetik algı üzerindeki olumsuz etkisini ortaya koyan önceki çalışmalara paraleldir.^{12,20} Bununla birlikte, Ahmed ve ark.²¹ sistematik derlemelerinde, son 23 yıl içinde estetik bulunmayan klasik labial diş tellerine alternatif olarak geliştirilen lingual ortodontik tedavilere olan ilginin arttığına dair bulgular da mevcuttur. Ancak, çalışmamızda her iki grup da bu konu-

da yeterli bilgiye sahip olmamıştır. Bu durum, lingual tedavi seçeneklerinin toplumda hâlâ yeterince tanıtılmadığını ve farkındalık düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Çalışmamızda, diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin 18 yaşından sonra ortodontik tedavi yapılabileceği konusunda daha yüksek bir farkındalık seviyesine sahip olmasına rağmen, her iki grup da bu konuda büyük ölçüde hemfikir. Ancak, bu bulgu, Sayar ve Kılınç¹² bulguları ile uyumsuz olup, Kim'in²² çalışmaları ile benzerlik göstermektedir. Bu farkın, ortodontik tedaviye dair toplumsal ve kültürel farkındalık farklılıklarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Şeffaf plaklar, sabit apareylerin estetik ve konfor açısından dezavantajlarını ortadan kaldıran, özellikle erişkin bireyler arasında giderek daha fazla tercih edilen bir alternatif olarak öne çıkmaktadır.^{23,24} Acharya ve ark.'nın²⁵ çalışmasında, diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin %68,1'inin şeffaf plaklar hakkında bilgi sahibi olduğu gözlemlenmiştir. Ancak, çalışmamızda öğrencilerin daha az bilgi sahibi olmaları, bu tedavi yönteminin ülkemizde yeni kullanılmaya başlanması ve daha çok yetişkin bireylerde tercih edilmesi ile açıklanabilir. Öğrencilerin, lise ve ortaokul döneminde bu konuda daha az farkındalık göstermeleri, tedaviye dair bilincin gelişme sürecinin daha uzun olduğunu düşündürmektedir.

Diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin %76'sının ortodonti hakkında farkındalığa sahip olduğu sonucumuz, ortodonti ve dental estetik hakkındaki bilgi düzeyini inceleyen önceki çalışmalarla uyumludur.^{23,24} Bu bulgu, diş hekimliği öğrencilerinin, mesleklerine yönelik temel bir farkındalık seviyesine sahip olduklarını ve bu farkındalığın eğitim süreçlerinin erken dönemlerinde bile şekillendiğini göstermektedir.

Diş hekimliği fakültesi öğrencileri ile diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin ortodonti bilgi düzeyleri ve farkındalıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, ortodontik tedavilerin genellikle üniversite döneminden önceki yaş gruplarına uygulanması ve öğrencilerin ilköğretim, ortaokul ve lise dönemlerinde çevrelerinde ortodontik tedavi gören bireylerle karşılaşma olasılığının daha yüksek olmasıyla ilişkilendirilebilir.

Literatürde, diş hekimliği öğrencilerinin ebeveynlerinin farkındalığının, öğrencilerin meslek farkındalığı üzerinde önemli bir etkisi olduğu belirtilmiştir.^{26,27} Yine yapılan bir çalışmada, bir diş hekimliği öğrencisinin büyüdüğü, yaşadığı veya eğitim gördüğü yerin ağız sağlığı bakım sisteminin, mesleği ile ilgili farkındalığı önemli ölçüde etkilediği gösterilmiştir.²⁸ Bu bulgular, ortodonti farkındalığının erken yaşlardan itibaren geliştiğini ve bu farkındalığın öğrencilerin eğitim düzeylerine göre farklılık gösterdiğini desteklemektedir.^{29,30}

Çalışmamızda kullanılan örneklem, sadece belirli üniver-

sitelerin farklı fakültelerinde okuyan öğrencilere dayanmaktadır. Bu durum, sonuçların yalnızca belirli bir öğrenci popülasyonuna genellenebilmesini sınırlamaktadır. Gelecek çalışmalar, farklı şehirlerden ve üniversitelerden daha geniş ve daha çeşitlendirilmiş örneklemeler kullanarak bulguların genellenebilirliğini artırabilir.

SONUÇ

Çalışmamızın bulguları, katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğunun diş ve çene problemlerinin kişinin dış görünüşü ve özgüveni üzerinde olumsuz bir etki yaratabileceğinin bilincinde olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, diş ve çene bozukluklarının bireyin yaşam kalitesini etkileyebileceği konusunda yüksek bir farkındalık sergilemişlerdir. Bu bulgu, estetik algısının ve özgüvenin, bireylerin genel yaşam kalitesini doğrudan etkileyebileceğini destekleyen literatürle uyumludur.

Ancak, sabit ortodontik tedavileri estetik açıdan olumsuz bulan öğrencilerin büyük çoğunluğu, günümüzdeki modern ortodontik tedavi yöntemleri hakkında yeterli bilgiye sahip değildir. Bu durum, ortodonti ile ilgili bilgilerin daha geniş bir kitleye ulaşabilmesi için daha etkili bilgi ve farkındalık artırma stratejilerinin gerekliliğini göstermektedir. Sonuç olarak, ortodontik problemler ve tedavi yöntemleri hakkında toplumda, özellikle üniversite öncesi eğitim kurumları ve sağlık kuruluşları tarafından daha fazla bilgilendirme yapılması önem arz etmektedir. Bu tür eğitim ve farkındalık artırıcı girişimler, ortodontik tedaviye karşı olan toplumdaki olumsuz algıları değiştirebilir ve bireylerin bu tedavi yöntemleri hakkında daha doğru ve bilinçli kararlar almalarına katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

1. Pinkham JR, Casamassimo PS, Fields HW, MC Tighe DJ, Nowak AJ. Çocuk Diş Hekimliği. Atlas Kitapçılık. 2009; 153-64.
2. McDonald RE, Avery DR, Dean J. Dentistry for Child and Adolescent 8th ed 2004; 236- 56.
3. Şahin S, Saygun I, Enhoş Ş, Akyol M, Altuğ A, et al. Eğitim Düzeyinin Genç Erişkin Erkeklerde Ağız Sağlığına Etkisinin Değerlendirilmesi. GÜ Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi 2009; 3: 133-40.
4. Eslamipour F, Afshari Z, Najimi A. Prevalence of malocclusion in permanent dentition of Iranian population: A review article. Iran. J. Public Health 2018; 47(2): 178-187.
5. Shen L, He F, Zhang C, Jiang H, Wang J. Prevalence of malocclusion in primary dentition in mainland China, 1988-2017: A systematic review and meta-analysis. Scientific reports 2018; 8(1): 1-10.
6. Klages U, Bruckner A, Guld Y, Zentner A. Dental esthetics, orthodontic treatment, and oral health attitudes in young adults. Am J Orthod Dentofacial Orthop 2005; 128(4): 442-449.

7. Liu Z, McGrath C, Hägg U. The impact of malocclusion/orthodontic treatment need on the quality of life: a systematic review. Angle Orthod 2009; 79(3): 585-591.
8. Pandey M, Singh J, Mangal G, Yadav P. Evaluation of awareness regarding orthodontic procedures among a group of preadolescents in a cross-sectional study. J Int Soc Prev Community Dent 2014; 4(1): 44-47.
9. Prabhakar RR, Saravanan R, Karthikeyan MK, Vishnuchandran C, Sudeepthi. Prevalence of malocclusion and need for early orthodontic treatment in children. J Clin Diagn Res 2014; 8(5): ZC60-1.
10. Baykul Y. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik test Teorisi ve Uygulaması. ÖSYM Yayınları 2000.
11. Ertürk S. Eğitimde Program Geliştirme. Edge Akademi 2013.
12. Sayar G, Kılınç DD. Diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin ortodontik tedavi bilgilerinin değerlendirilmesi. Aydın Dental Journal 2022; 8(1): 1-9.
13. Adegbite K, Ogunbanjo B, Ajisafe O, Adeniyi A. Knowledge of Orthodontics as a Dental Specialty: A Preliminary Survey among LASUCOM Students. Ann Med Health Sci Res 2012; 2(1): 14-18.
14. Albino JE, Lawrence SD, Tedesco LA. Psychological and social effects of orthodontic treatment. J Behav Med 1994; 17(1): 81-9815.
15. De Oliveira CM, Sheiham A. The relationship between normative orthodontic treatment need and oral health-related quality of life. Community Dent Oral Epidemiol 2003; 31(6): 426-436.
16. Gherunpong S, Tsakos G, Sheiham A. A socio-dental approach to assessing children's orthodontic needs. Eur J Orthod 2006; 28(4): 393-399.
17. Marques LS, Ramos-Jorge ML, Paiva SM, Pordeus IA. Malocclusion: esthetic impact and quality of life among Brazilian schoolchildren. Am J Orthod Dentofacial Orthop 2006; 129(3): 424-427.
18. Feu D, de Oliveira BH, Almeida MAO, Kiyak HA, Miguel JAM. Oral health-related quality of life and orthodontic treatment seeking. Am J Orthod Dentofacial Orthop 2010; 138(2): 152-159.
19. Liu Z, McGrath C, Hägg U. The impact of malocclusion/orthodontic treatment need on the quality of life: a systematic review. Angle Orthod 2009; 79(3): 585-591.
20. Fonseca LM, Araújo TM, Santos AR, Faber J. Impact of metal and ceramic fixed orthodontic appliances on judgments of beauty and other face-related attributes. Am J Orthod Dentofacial Orthop 2014; 145(2): 203-206.
21. Ahmed S, Alghabban R, Alqahtani A, Alrehaili K, Aljarullah A, et al. Evidence of Effectiveness of Lingual Orthodontics as an Alternative to Conventional Labial Orthodontics. A Systematic Review. Cureus 2024; 16(1): e51643.
22. Kim Y. Study on the perception of orthodontic treat-

ment according to age: A questionnaire survey. Korean J Orthod 2017; 47(4): 215-221.

23. Khattab TZ, Farah H, Al-Sabbagh R, Hajeer MY, Haj-Hamed Y. Speech performance and oral impairments with lingual and labial orthodontic appliances in the first stage of fixed treatment. Angle Orthod 2003; 83(3): 519-526.

24. Agrawal R. Knowledge, Attitude and Perception of Orthodontic Treatment Among Dental Students. Int J Dent Res 2018; 6(1): 3-5.

25. Acharya G, Shrestha R, Shrestha P, Ghimire L. Self-Perception of Dental Appearance and Awareness Towards Orthodontic Treatment Among Undergraduate Students and Interns of Dentistry. JCMC 2021; 11(38): 32-36.

26. Moncayo-Rizzo J, Alvarado-Villa G, Cherrez-Ojeda I, Gallardo JC, Velez Leon E, et al. Unveiling motives for dentistry studies: psychometric validation of a comprehensive questionnaire among aspiring dental students. BDJ Open 2024; 10(1): 27.

27. Lukandu OM, Koskei LC, Dimba EO. Motivations for a Career in Dentistry among Dental Students and Dental Interns in Kenya. Int J Dent 2020; 2020: 1017979.

28. Wolf TG, Otterbach EJ, Zeyer O, Wagner RF, Crnić T, et al. Ağız Sağlığı Bakım Sistemlerinin Avrupa'daki Diş Hekimliği Öğrencilerinin Gelecekteki Kariyer Ortamına Etkisi. Uluslararası Çevre Araştırmaları ve Halk Sağlığı Dergisi 2021; 18(16): 8292.

29. Al-Hamdan N, Al-Ruwaiti MM, Al-Shraim N, El-Metwally A. Motivations and future practice plans of orthodontic residents in Saudi Arabia. J Orthod Sci 2013; 2: 67.

30. Bishara SE. Facial and dental changes in adolescents and their clinical implications. Angle Orthod 2000; 70: 471-483.